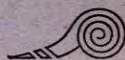

Fletorja e Klerit Katolik

të Shqypnis

PERMAJTJA E LANDËS

Akte të Selis Shêjte:

<i>Acta Pii PP. XI:</i> Ndjesë per Katekizem	fage 17
<i>S. Congr. de Prop. Fide:</i> Instructio ad Vicarios Praefectosque Apostolicos et ad Superiores Institutorum, quibus a S. Sede Missiones concreditaе sunt	« 18
<i>Pontif. Commissio ad Codicis Can. interpretandos:</i> Dubia circa canonem 139	« 23
<i>Sacra Poenit. Ap.:</i> Decretum circa Indulgentias plenarias quas vocant „toties quoties“	« 24
Divini officii coram Ss.mo Sacramento recitatio indulgentia plenaria ditatur	« 25

Akte të Dieqezeve:

Lëja per Kryedjeçez të Durrësit me thanë dy Meshë	« «
Njoftim. ZZ. Famullitarve t' Arkidieçezit të Shkodrës	« 26
Mledhja e Shoqnës per Meshtarët e metun	« «
Casus conscientiae	« 27
Historija e Djeqezeve të Shqypnis	30
Shoqnija e Sh' Jozefit	« 32

SHKODER

Shtypshkroja e Zojës së Papenlyeme
1930

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2018)

Fletorja e Klerit Katolik

— TË SHQYRNËS —

AKTE TË SELËS SHËJTE

ACTA PII PP. XI

Ndjesë per Katekizem.

Leter Apostolike mî ndjesët

dhanë atyne qi msojnë o xâne Doktrinen e krishtënë

(A. A. S. — A. XXII 7 Augusti 1930 — N. 8)

Ad perpetuam rei memoriam. — Litteris Nostris Motu proprio datis die XXIX mensis Iulii, anno MDCCCXXXIII, Nos apud Sacram Congregationem Concilii peculiare constituimus Officium, quod universam in Ecclesia actionem catechisticam moderaretur ac proveheret. Nunc autem eiusdem Officii Commissio catechetica, ad religiosam institutionem populi christiani ac praesertim puerorum magis magisque provehendam, enixas Nobis preces adhibet ut spiritualibus Indulgentiarum muneribus eos honestemus, qui christiano catechismo sive tradendo sive discendo operam praestent. Verum Decessores Nostri rec. mem. tum Paulus Pp. V. tum Clemens Pp. XII huiusmodi spiritualia dona iam concessere, quae tunc temporis satis apte videbantur; at nunc eadem augenda nostraeque aetatis necessitas congrua reddenda in Domino existimavimus. Atrogatis itaque indulgentiis ab iisdem Romanis Pontificibus hac in re antea concessis, conlato quoque consilio cum dilecto filio Nostro Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinali Poenitentiario Maiore de omnipotentis Dei misericordia et beatorum eius Apostolorum Petri ac Pauli auctoritate confisi, omnibus et singulis christifidelibus, qui per mediam circiter horam et non minus quam per tertiam horae partem doctrinae christianae tradendae vel discendae saltem bis in mense operam dederint, eodemque in mense benedicendam, diebus ad ipsorum arbitrium

seligendis, *Plenariam Indulgentiam*, dummodo vere poenitentes et confessi ac sacra Communione refecti aliquam ecclesiam vel publicum oratorium visitaverint, ibique ad mentem Nostram seu Romani Pontificis preces effuderint, misericorditer in Domino concedimus. Praeterea christifidelibus iisdem, quoties per praefatum temporis spatium doctrinae christianae sive tradendae sive discendae operam navaverint, *Indulgentiam partialem* centum dierum, contrito saltem corde acquirendam largimur. Non obstantibus contrariis quibuslibet. Praesentibus perpetuis futuris temporibus valituris.

Datum Romae apud Sanctum Petrum, sub anulo Piscatoris, die XII mensis Martii anno MDCCCXXX, Pontificatus Nostri nono.

E. CARD. PACELLI, a Secretis Status.

S. CONGREGATIO DE PROPAGANDA FIDE

Instructio

ad Vicarios Praefectosque Apostolicos et ad Superiores Institutorum, quibus a S. Sede Missiones concreditaе sunt

Quum huic Sacrae Congregationi, Propagandae Fidei praepositae, hinc a Vicariis et Praefectis Apostolicis, inde a Superioribus Institutorum, quibus missiones commissaе sunt, circa propriam atque legitimam in gubernandis missionibus auctoritatem non infrequenter proponantur quaestiones, opportunum existimatum est, principia iuris, quae hanc materiam regunt, paulo magis illustrare. Dubitationes enim, haesitationes et incertitudines huiusmodi creare solent animorum dissensiones et rectam impedire missionum gubernationem earumque optatum progressum.

Ecclesia a divino suo Conditorе mandatum accipiens: *Sicut misit me Pater et ego mitto vos. Euntes in mundum universum praedicate Evangelium omni creaturae*. Ipsius in terris prosequitur missionem, nihil aliud quaerens quam universum humanum genus ad agnitionem Iesu Christi adducere et per legis evangelicae observantiam ad caelestem gloriam perducere.

In hoc divino mandato exsequendo Ecclesia solet imprimis in regionibus adhuc infidelibus Instituta religiosa vel missionalia tamquam socios sibi adiungere, ipsis committens regionem aliquam evangelizandam.

Institutum autem hanc laboris Ecclesiae participationem acceptans, ipsam Ecclesiae missionem arcte complectitur atque omnino suam facit. Unde revera in assumpta evangelizanda regione nihil aliud

prosequi debet quam quod Ecclesiae missio habet, scilicet Iesum Christum annuntiare, populos ad veritatis agnitionem adducere, viam ad aeternam beatitudinem edocere, Dei regnum propagare. Qui ab hoc fine divino vel etiam in parte aberraret, terrenis propositis inserviret, aliudque quodcumque et quantumcumque in se fortasse honestum consequendum intenderet, altam missionis praestantiam non perspiceret ac mandato commissio atque suscepto deesset.

Omnis quicumque in hoc opere adiutricem suam operam praebet, totus ac unice evangelico mandato Ecclesiae inserviat oportet.

Ecclesia porro, alicui Instituto regionem aliquam evangelizandam committens, non intendit illum terrae tractum plane ac omnino relinquere curis illius Instituti. Iussui divino, cui deesse non potest, obtemperans, partem principalem, totum scilicet regimen missionis sibi retinet, ab Instituto adiutore generosum auxilium exspectans operariorum evangelicorum et mediorum ad opus exsequendum.

Quamobrem verum missionis Superiorem ac Moderatorem Ecclesia ipsa nominat. Solet quidem ipsa ab Instituto, pro ipsius mutuae operae officiis, petere ut viros aliquos, doctrina, virtute atque apostolico studio praestantes, sibi proponat; sed ille quem ex eis eligit et missioni praeficit, non iam Instituti nomine et auctoritate, sed vice ac potestate Ecclesiae missionem regit.

Itaque qui missioni ab Ecclesia praeponitur, sive is Vicarius fuerit sive Praefectus Apostolicus vel etiam simplex Superior, in gubernanda missione non iam ab Instituto sed a Sancta Sede dependet, et de ea non Instituto rationem reddere tenetur, sed Sanctae Sedi, quae eum elegit. Similiter in explendo suo officio non Superiorum Instituti placitis stare debet, sed Ecclesiae ductu ac desideriis uti tenetur.

Nihilominus summi semper momenti est, ut is, cui a Sancta Sede regimen missionis concreditur, intine coniunctus atque acceptus maneat Instituto suo eiusque Superioribus. Quo enim maiore consistit cum hisce animorum coniunctio et voluntaria ad salvandas animas conspiratio, eo alacrius et fructuosius a missionariis laborabitur et eo libentius ac generosius operam evangelicam mittitur et subsidia necessaria suppeditabuntur.

Itaque unus ac verus missionis Superior is est qui nominatur a Sancta Sede, cui, uti praecipit canon 1550 «*universa missionum cura... unice reservatur*». Totae proinde actio in regione ad fidem convertenda ad ipsum pertinet, ab ipso moderatur. Ipse indicat atque praescribit quae via et modus procedendum erit. Ad ipsum spectat mis-

sionales stationes constituere, scholas inferiores et superiores aperire, orphanotrophia, nosocomia, dispensatoria aliaque caritatis christianae opera providere, sacella et ecclesias erigere. Ipsi iudicandum est de modo, tempore, curriculo catechumenatus, de scientia debita et idoneitate catechistarum instituendorum.

Sine ipso nemo, cuiuscumque sit auctoritatis, opus aliquod in missione sive inchoare, sive immutare, sive suppressere potest.

Ex is aperte sequitur in veri Superioris missionis potestate esse debere tam media et opes, de quibus missio disponere potest, quam missionarios, qui ad regnum Dei dilatandum in ipsius territorium mittuntur.

In Superioris ecclesiastici potestate sunt opes et media missionis. In eius manu sint oportet subsidia quaecumque missioni data, sive haec ab operibus missionalibus Propagationis Fidei, Sacrae Infantiae, S. Petri Apostoli pro clero indigena, aliisve huiusmodi proveniant; sive alio modo a christifidelibus vel etiam ab ipso Instituto, cui missio est concredita, oblata sint, sive a gubernio civili aliove qualicumque, caritatis vel humanitatis opere elargita fuere. Haec quidem omnia cum suo Consilio ipse administrat, sicut et fundos mobiles atque immobiles missionis, atque de iis, salva determinata specific destinatione donorum, pro necessitate ac utilitate missionis libere disponit. Si enim opes mediaque materialia, quae ad vitam et incrementum missionis destinata sunt, in alterius essent potestate, missionem rite gubernare ipse nequiret, sed ab alio arbitrio dependeret. Neque tamen inde sequitur Superiorem missionis pro libitu atque arbitratu suo opera quaecumque in sua missione moliri atque exsequi posse, Institutumque deinde teneri expensis providere ac debita portare. Non ita. Si missionis Superior opus aliquod aggredi intenderet ad quod exsequendum necessaria pecuniae vis deesset vel apti evangelici operarii desiderarentur, cum Instituto sui Superioribus rem agat oportet, vel etiam pro rerum adiunctis ad Sacram Congregationem de Propaganda Fide recurrat.

Sicut Superioris ecclesiastici est de mediis materialibus dispo- nere, ita quoque de missionariis, Eius auctoritati subduntur non solum missionarii strictiore sensu sumpti, qui scilicet in Evangelii praedicationem et in animarum conversionem proxime incumbunt, sacerdotesque quicumque, qui alio modo apostolice in missione labo- rant, verum etiam fratres laici in missionalibus operibus adhibiti.

Haec tamen minime impediunt quominus peculiares conventiones, quae, ut maiorem vim et stabilitatem habeant, Sacrae Congregationi

de Propaganda Fide submitti solent, a Superiore ecclesiastico cum Institutis sive virorum sive sororum ineantur, ex quibus mutua iura aequae componantur.

Similiter non prohibetur quominus in missionibus domus reli- giosae, exemptae, quinimo etiam religiosae provinciae, servatis de iure servandis, erigantur. Sacra Congregatio similes foundationes valde exoptat, non solum quia omnino desideriis congruunt a Domino No- stro Pio Pp. XI encyclicis litteris *Rerum Ecclesiae* expressis, verum etiam quia summae utilitatis sunt, praesertim ubi agitur de missione clero indigenae concredita. In hisce et similibus casibus Superiori missionis ea iura competunt, quae a Codice iuris canonici, congrua congruis referendo, Episcopis circa huiusmodi Instituta conferuntur.

In usu potestatis suae missionis Superior magno indicio et con- sideratione semper procedat. Non solum magni faciat Consilium mis- sionis, quod ad praescriptum normamque canonis 302 constituere et consulere tenetur, verum etiam in magno pretio habeat Superioris religiosi iudicia et consilia. Egregie siquidem Instituta, quibus a Se- de Apostolica missiones concredita sunt, in bonum suorum sodalium ipsiusque missionis, regionales constituerunt Superiores. Horum qui- dem officium, a propriae religionis statutis definitum, limitatur om- nino ad vitam religiosam missionariorum. Ipsi praesunt quae reli- giosis sodalibus ad eorum tam spiritualibus, quam temporalibus ne- cessitatibus et utilitatibus providendum. Curant et invigilant impri- mis ut missionarii constitutiones proprii Instituti, quatenus aposto- lici labores id sinunt, fideliter observent, ut virtutes et perfectionem christianam colant, et secundum propriae professionis spiritum vi- vant. Unde apparet duas esse in missionibus potestates, quibus mis- sionarii subduntur. Et licet utrique proprias atque omnino distinctus campus sit actionis: una missionariis qua missionariis imperante, al- tera religiosis praecipiente, quum tamen circa easdem personas exer- ceatur, nemo profecto non videt, quanti momenti sit, ut concorditer agant. Ex eorum amice collata opera pax praecedit in missione et missionariorum fidus, alacer, animosus labor; ex eorum dissensione animorum deturbatio, partes, legendae saepe difficultates. Ut ergo omnis Superiorum auctoritatum collisio, quantum fieri potest evite- tur, atque in optatissimum missionis et animarum bonum ambae po- testates perfecte conspirent, de mutua earum relatione aliquid am- plius dicere iurabit.

Regula primaria sit ut Superior missionis, praeter casus in iure praevisos, ne sese ingerat in disciplinam regularem et universim in

ea omnia, quae ad vitam religiosam referuntur. Vicissim Superior religiosus ne sese immisceat aut quocumque modo se occupet in iis quae ad regimen missionis pertinent. Si tamen unquam conflictus in hisce orietur, praevallet auctoritas Superioris missionis, salvo iure recursus ad Sanctam Sedem (can. 296).

Superioris missionis est stationum missionarium Superiores nominare, eas sicut etiam missionarios mutare, de uno in alium locum transferre, eis uti pro occurrente missionis necessitate vel utilitate in diversis officiis vel muneribus. Omnes apostolici missionarium labores ab eius directione dependent. Missionarii omnes eius subiacent iurisdictioni, visitationi, correctioni in iis quae pertinent ad stationum regimen, sacrum ministerium, curam animarum, populi disciplinam, festorum observantiam, Sacramentorum administrationem, scholarum directionem, Seminariorum institutionem, cleri, praesertim indigenae, formationem, ad oblationes quoque quae intuitu missionis factae sunt et ad piam voluntatum implementum in favorem eiusdem missionis (can. 296).

In nominandis tamen aut transferendis Superioribus stationum et in eligendis ad varia munera et officia missionariis, collata utatur opera Superioris religiosi. Hic enim pro officio suo subditos plenius cognoscere atque eorum ingenia, facultates, animi virtutem, aptitudines quoque pro variis officiis melius perspecta habere solet. Unde Superior religiosus diversarum stationum superiores et officiis aptos viros proponat; Superior missionis vero eos nominat prout in Domino iudicaverit. Superior religiosus vicissim consilia et incepta Vicarii Apostolici apud sodales probet ac sustineat, eius auctoritatem fulciat atque defendat, curetque ut ipsi semper et ab omnibus perfecta obedientia et reverentia exhibeatur.

Superior religiosus, si quandoque persuasum sibi haberet, aliquis subditi spirituale vel etiam temporale bonum postulare ut ab uno in alium locum transferatur, vel officio aliquo aut munere levetur, reverenter et fiducialiter rem Superiori missionis exponat. In casu tamen dissensus, Superioris missionis sententia praevalere debet.

Superior missionis, ubi subditum sibi missionarium muneri suo graviter defecisse comperuerit, opportunas dispositiones atque meritas poenas statuere potest. Superior vero religiosus in eodem casu cumlativum cum Superiore missionis ius habet. Attamen si aliter ab uno et ab altero decerni contingat, ea quae ab Ordinario decreta fuerunt, praevalere debent (can. 631).

Ob gravissimas porro rationes tam Superior ecclesiasticus quam Superior religiosus aequo iure, non requisito alterius consensu aliquem a proprio loco vel munere remove potest; nec alter alteri causam iudicii sui aperire, multoque minus probare tenetur, salvo tamen recursu in devolutivo ad Apostolicam Sedem (can. 454 § 5).

Haec sunt, quae Sacra Congregatio de Propaganda Fide ad animorum in missione concordiam et unionem, ad pacem et tranquillitatem eorum qui in vinea Domini laborant, ad desideratum quoque laborum apostolicorum felicem successum, Praepositis missionum et Superioribus religiosis communicanda utilissima iudicabat.

Quam Sacrae Congregationis Instructionem, Ss.mo Domino Nostro Pio XI per Em.mum Praefectum eiusdem Sacrae Congregationis relatum, in audientia die 21 Novembris 1929 habita, Sanctitas Sua in omnibus benigne adprobare dignata est atque ab omnibus ad quos spectat omnino servari mandavit.

Datum Romae, ex aedibus Sacrae Congregationis de Propaganda Fide, die octava Decembris, in Festo Immaculae Conceptionis Beatae Mariae Virginis, anno 1929.

G. M. CARD. VAN ROSSUM, *Praefectus*.

L. ✠ S.

† F. Marchetti Selvaggiani, Archiep. Seleucien., *Secretarius*.

PONTIFICIA COMMISSIO Ad Codicis Canones authenticos interpretandos.

Dubia circa canonem 139.

I. An S. R. E. Cardinales, Archiepiscopi, Episcopi sive residentiales, sive titulares, ad normam canonis 139 § 4, munus senatorum aut deputatorum sollicitare aut acceptare possint.

II. An Ordinarii locorum in concedenda licentia sacerdotibus, qui se candidatos ad deputatum comitia sistere cupiunt, potius difficiles quam faciles se praebere debeant.

Resp.

Ad I. Negative et ad mentem. Mens est: Si vi constitutionis civitatis, Cardinales, Archiepiscopi, Episcopi sint de iure senatores, et Sancta Sedes aliquo modo probaverit, Cardinales, Archiepiscopi, Episcopi possunt sine speciali licentia S. Sedis huiusmodi munus

explere, dummodo per Vicarium generalem aliove modo suis obligationibus satisfaciant. In quolibet autem alio casu Cardinales, Archiepiscopi sive residentiales, sive titulares indigent venia Sanctae Sedis.

Ad II. Affirmative ad I. partem, negative ad II.

Romae 25 aprilis 1922.

P. Card. GASPARRI, *Praeses.*

Aloysius Sincero, *Secretarius.*

SACRA POENITENTIARIA APOSTOLICA

I.

Decretum

Circa Indulgentias plenarias quas vocant „*toties quoties*“ pro quibus lucrandis alicuius Ecclesiae visitatio est iniuncta.

Cum responsione diei 13 januarii anni currentis ad II. (A. A. S., vol. XVII, pag. 43) per hanc Sacram Poenitentiarium, Officium de Indulgentiis, authentice declaratum fuerit saltem sex Pater, Ave et Gloria, de quibus in decreto diei 10 Julii 1924 sub n. IX. (A. A. S., vol. XVI, pag. 347), in visitationibus ecclesiae ad Indulgentiam plenariam PORTIUNCULAE nuncupatam *toties quoties* ut aiunt, lucranda necessaria esse ita ut hae ipsae preces in unaquaque visitatione solvi debeant; Smus Dominus Noster PIUS Papa XI, uniformitatis gratia atque ad omnem hac in re dubitationis rationem auferendam, in audientia infrascripto Card. Poenitentiario Maiori die 4 Julii 1930 impertita, id de omnibus indulgentiis plenariis *toties quoties* lucrandis, pro quibus alicuius ecclesiae visitatio est iniuncta, benigne decernere dignatus est, ita ut in posterum oporteat et sufficiat eiusmodi preces in singulis visitationibus in omnibus hisce casibus recitare.

Datum Romae, ex Sacra Poenitentiarum Apostolica, die 5 Julii 1930.

L. ✠ S.

I. Card. LAURI, *Poenitentiarius Maior,*

I. Teodori, S. P. *Secretarius.*

II.

Divini officii coram SS.mo Sacramento recitatio indulgentia plenaria datur

SS.mus D. N. PIUS div. Prov. Pp. XI, in Audientia die 17 Octobris c. a. infrascripto Card. Poenitentiario Maiori impertita, vota sacerdotum in civitate Lauretana occasione X. Eucharistici conventus nationalis coadunatorum libentissime excipiens, ad cleri devotionem et amorem erga Augustissimum Eucharistiae Sacramentum magis magisque fovendum, benigne concedere dignatus est ut clerici in sacris constituti; qui integrum divinum officium, quamvis in partes distributum, coram SSmo Sacramento sive publicae adorationi exposito, sive in tabernaculo adservato, recitaverint, Indulgentiam plenariam, suetis conditionibus, lucrari valeant. Praesenti in perpetuum valituro absque ulla Brevis expeditione et contrariis quibuscumque minime obstantibus.

Datum Romae ex Aedibus S. Poenitentiarum, die 23 octobris 1930.

L. ✠ S.

I. Card. LAURI, *Poenitentiarius Maior.*

I. Teodori S. P. *Secretarius.*

AKTE TË DIEÇEZEVE

Lêja per Kryedjeçez të Durrësit me thanë d' Meshë edhë nder dit të kreme të lëshueme, por q' populli ka zakonë m'e pá Meshen shêjte nder atô dit.

Beatissime Pater

Archiepiscopus Dyrrachiensis ad pedes S. V. provocatus, humiliter postulat facultatem concedendi suis sacerdotibus ut missam iterare possint illis etiam diebus, qui non sunt festa de precepto, quibus tamen populus ecclesiam frequentior adire solet.

Ex Audientia Sanctissimi habita die 27 mensis Octobris vertentis anni 1930 Sanctissimus Dominus Noster Pius Div. Prov. Papa XI, referente infrascripto Secretario, benigne alnuere dignatus est pro gratia iuxta preces.

Ad quinquennium

Datum Romae, ex Aedibus ejusdem S. Congregationis de Propaganda Fide, die et anno praedictis.

L. ✠ S.

✠ CAROLUS Arch. SALOTTI *Secret.*

explere, dummodo per Vicarium generalem aliove modo suis obligationibus satisfaciant. In quolibet autem alio casu Cardinales, Archiepiscopi sive residentiales, sive titulares indigent venia Sanctae Sedis.

Ad II. Affirmative ad I. partem, negative ad II.

Romae 25 aprilis 1922.

P. Card. GASPARRI, *Praeses*.

Aloysius Sincero, *Secretarius*.

SACRA POENITENTIARIA APOSTOLICA

I.

Decretum

Circa Indulgentias plenarias quas vocant „*toties quoties*“ pro quibus lucrandis alicuius Ecclesiae visitatio est iniuncta.

Cum responsione diei 13 januarii anni currentis ad II. (A. A. S., vol. XVII, pag. 43) per hanc Sacram Poenitentiarum, Officium de Indulgentiis, authentice declaratum fuerit saltem sex Pater, Ave et Gloria, de quibus in decreto diei 10 Julii 1924 sub n. IX. (A. A. S., vol. XVI, pag. 347), in visitationibus ecclesiae ad Indulgentiam plenariam PORTIUNCULAE nuncupatam *toties quoties* ut aiunt, lucranda necessaria esse ita ut hae ipsae preces in unaquaque visitatione solvi debeant; Smus Dominus Noster PIUS Papa XI, uniformitatis gratia atque ad omnem hac in re dubitationis rationem auferendam, in audientia infrascripto Card. Poenitentiario Maiori die 4 Julii 1930 impertita, id de omnibus indulgentiis plenariis *toties quoties* lucrandis, pro quibus alicuius ecclesiae visitatio est iniuncta, benigne decernere dignatus est, ita ut in posterum oporteat et sufficiat eiusmodi preces in singulis visitationibus in omnibus hisce casibus recitare.

Datum Romae, ex Sacra Poenitentiarum Apostolica, die 5 Julii 1930.

L. ✠ S.

I. Card. LAURI, *Poenitentiarius Maior*,

I. Teodori, S. P. *Secretarius*.

II.

Divini officii coram SS.mo Sacramento recitatio indulgentia plenaria datur

SS.mus D. N. PIUS div. Prov. Pp. XI, in Audientia die 17 Octobris c. a. infrascripto Card. Poenitentiario Maiori impertita, vota sacerdotum in civitate Lauretana occasione X. Eucharistici conventus nationalis coadunatorum libentissime excipiens, ad cleri devotionem et amorem erga Augustissimum Eucharistiae Sacramentum magis magisque fovendum, benigne concedere dignatus est ut clerici in sacris constituti; qui integrum divinum officium, quamvis in partes distributum, coram SSmo Sacramento sive publicae adorationi exposito, sive in tabernaculo adservato, recitaverint, Indulgentiam plenariam, suetis conditionibus, lucrari valeant. Praesenti in perpetuum valituro absque ulla Brevis expeditione et contrariis quibuscumque minime obstantibus.

Datum Romae ex Aedibus S. Poenitentiarum, die 23 octobris 1930.

L. ✠ S.

I. Card. LAURI, *Poenitentiarius Maior*.

I. Teodori S. P. *Secretarius*.

AKTE TË DIEÇEZEVE

Lêja per Kryedjeçez të Durrësit me thanë d' Meshë edhë nder dit të kreme të lëshueme, por q' populli ka zakonë m'e pá Meshen shêjte nder atô dit.

Beatissime Pater

Archiepiscopus Dyrrachiensis ad pedes S. V. provocatus, humiliter postulat facultatem concedendi suis sacerdotibus ut missam iterare possint illis etiam diebus, qui non sunt festa de precepto, quibus tamen populus ecclesiam frequentior adire solet.

Ex Audientia Sanctissimi habita die 27 mensis Octobris vertentis anni 1930 Sanctissimus Dominus Noster Pius Div. Prov. Papa XI, referente infrascripto Secretario, benigne alnuere dignatus est pro gratia iuxta preces.

Ad quinquennium

Datum Romae ex Aedibus ejusdem S. Congregationis de Propaganda Fide, die et anno praedictis.

L. ✠ S.

✠ CAROLUS Arch. SALOTTI *Secret.*

Njoftim

ZZ. Famullitarve t' Arkidieçezit të Shkodrës.

Ditorin e Zojës së Shkodrës, 21 tetuer, sikursë zakoni i vjeter u mlodh ndë Argjipeshkvî të gjith kleri famullitâr i Arkidieçezit, per me u marrë vesht së bashkut permby mjete qi do të perdoren per permirsimin e gjëndjes fetare ndë rrethin t' onë; e mbasi u rrahne disâ çashtje, u dâ me të kënaqun të gjithve, qi mledhjet e klerit dieçezan të bâheshin kater ndë vjetë, nder kto dit të caktueme: të dyten t' êjte të marcit, o se të treten, ne kjoftë xanun e dyta; të dyten o të treten t' êjte të qershorit; ditorin e Zojës së Shkodrës e të dyten o të treten t' êjte të dhëtorit.

Mledhjet kan me u bâ ndë Seminarin Papnuer, e kan me xanë fillë kah ora 9 p.d. — Mâ s'parit kâ me kënë një funksion i pershpirtshem; mandej shvillimi i rasave morale; e nde mbramë të rrâhunit e ndoj çashtjes qi ta lypin nevoja.

Per mjesditë të gjith janë të grishun ndë Argjipeshkvî.

Jena të sigurtë se të gjith ZZ. Famullitarët kan me ja dhanë ksajë mledhje randsin qi kâ, e kerkush nuk kâ me e bâ të mangut t' ardhunit e vet.

Ju njoftojmë edhë se ndë ket rasë kje dâ qi lëmosha e meshes së vogel të kapej ndë dy frank arë, e ajo e meshes së madhe e e meshes së dritës ndë frank arë tre.

Nde kaq me zemer Ju dergojmë të gjithve të pershëndetunat t' ona e bekimin barituer.

✠ LAZRI Argjipeshkev

Mledhja e Shoqnís Nderdjeçezane Shqyptare per Meshtarët e metun

Me 20 Tetuer 1930, ditën e Zojës së Shkodres u bâ mledhja e Shoqnís Nderdjeçezane n' oren 4.30 mas dite, tuj kenë pranë Sh. e Tí Emz. Pjeter Gjura Kryepeshkvi i Durrsit, Emz. Gasper Thaçi Famullitari i Shkodres me Ndimtarin e vet D. Zef Puken, Emz. D. Nikoll Ashta fam. e Dekan në Bushat, D. Pjeter Tusha fam. në Juban, Dom Nikoll Radovani fam. në Rrencë, D. Gjon Gjergji fam. n' Obot, D. Nikoll Sheldija fam. në Laç të Zadrimës, D. Nikoll Shllaku fam. në

Trush, D. Gasper Gurakuqi fam. e Dekan në Dajç të Zadrimës, Emz. D. Nikoll Deda fam. në Hajmel, D. Ndue Suma fam. i Naraçit, D. Nikoll Dragusha fam. në Sheldí, D. Pashko Zojzi fam. i Pentarit.

Në ket mledhje:

- 1). U sqyrtue gjendja e arkës së shoqnís.
- 2). U zgodh Këshilli administruer, mist e të cillit janë: Emz. Gasper Thaçi, D. Zef Puka e D. Tom Laca.
- 3). Kujdestarë: per Kryedjecez të Durrsit: D. Matí Fishta
 « « Djecez të Sapës: D. Nikoll Sheldija
 « « Djecez të Lezhës: D. Gjergj Haberi
 « « Abaci të Mirditës: D. Ndré Lufi
- 4). Per të mrapametuna do të paguhet fryti.
- 5). Pjestarët e mledhun persriten dishirin qi veprimet e shoqnís të botohen në Fletoren e Klerit.
- 6). Mledhja e pergjithshme e ksajë Shoqní do të bâhet në Tetuer, ditën e Zojës së Shkodrës, mas dreket.

CASUS CONSCIENTIAE

Solutio casus de baptismi subjecto, ritu et patrinis propositi in praecedenti fasciculo.

Ad I. Immunis a reprehensione dicendus est qui actionem suam accommodaverit ad severam regulam inculcatam ephemeride (Ami du Clergé, 1926, p. 753).

Quadrat enim ad positivas indicationes responsi S. Officii 30 mart. — 1 april. 1898: „De Mahomedanis moribundis et senibus destitutis respondendum est ut in decreto S. Officii 1859 ad Episcopum Perthensem, id est: Si antea dederint signa vel baptismi, vel in praesenti statu aut nutuant alio modo eandem dispositionem ostenderint, baptizari posse sub conditione, quatenus tamen missionarius cunctis rerum circumstantiis inspectis, ita prudenter iudicaverit. (Analecta Eccl. VI 185).

Conclusio tamen ephemeridi laudatae nobis nimio rigore peccare videtur. Ipsa enim responsum Supremae Congregationis trahit ad significationem quae ei non inest. S. Officium quando declarat posse baptizari et haec conditio impletur non ideo affirmat non posse

baptizari sine illa condicione. Si consideres quanta prudentia S. Sedes procedere soleat ut suis responsis plenam det securitatem, haec minime ut aequipollentia habebis. Atque, in casu praesenti, si condicio positive declarata sufficiens, exigenda videretur ut condicio sine qua non, merito expectaretur verbum ad improbandam sententiam benigniorem, quae Supremam Congregationem profecto non latebat.

Etenim, de dispositione quae in adulto sufficiat ad valide suscipiendum baptismum, non una est sententia. Audiatur probatissimus auctor Lehmkühl: „Aliqui scriptores, ut Conink, De sacram. q. 64, 5; Mazzotta, tr. 5. disp. I. q. 3. c. 2. *cum multis aliis*, quos vide apud Lacroix, L. 6. p. I. n. 168, illum dolorem supernaturalem *ex fide conceptum* habent“ pro voluntate baptismi, fortasse sufficienti: neque omnem probabilitatem huic opinioni negare, in animo est. Quare haec usui esse potest in homine *moribundo sensibus destituto quem juvare* etiam cum tenui probabilitate, si aliter fieri nequit, caritas jubet.“

Audiatur Payen. *Casus de Baptismo in missionibus, ac praesertim in Sinis* (n. 138, 2): Ubi agitur de homine qui de Ecclesia Christi et de baptismo *nihil umquam audivit*, controvertitur num voluntas faciendi omnia quae ad salutem necessaria sunt, qualis in omni... attritione de peccatis commissis continentur, implicite includat voluntatem baptismi suscipiendi (Monita ad Miss. Nankin. a. 1918, n. 644.)

Mahumetanis autem, cum revelationem divinam agnoscant, facilius est ut, opitulante auxilio divino, attritionem supernaturalem concipiant. Quare, cum in extrema necessitate, caritate impellamur ad nihil negligendum quod animae januam salutis fortasse aperire queat:

I. Non damnamus quidem capellanum qui, lucubratione ephe meridis perterritus jam omittit baptismum condicionatum infirmorum et mahumetanorum qui nullam baptismi voluntatem aperuerint; sed,

2. laudamus clericum qui eosdem baptizat;

3. cavendum nobis videtur ut acta S. Sedis caute perpendamus, de variis sententiis theologorum diligenter inquiramus; facile tunc fiet ut minus absolute negemus quod potest animae esse medium aeternae salutis.

Ad II. Vicarius foraneus parochum non immerito carpit quod in suam ecclesiam introduxerit modum insolitum infundendi aquam, qui locum dubitandi aperire poscit. Etenim, quando humana alterius

ope, aqua, fluat, minister vero infantem aquae sic fluenti submittat, de validitate baptismi dubitatur. Cf. Lehmkühl, II, n. 68,4.

Quare si parochus, in casu, aquam sic manu recipiat, ut nova infusio seu ablutio ab eius manu initium habeat, omnia quidem erunt bene facta; si autem aqua mere per manum parochi transierit, ita ut aedituus videatur causa principalis esse cur fluat, baptismus dubius erit, et infantes sic baptizati erunt sub conditione iterum abluendi.

Ad III. Avunculus revera non fuit patrinus. Nequit enim praesumi de futuro consensus qui ad valorem requiritur. Jam vero cum avunculus omnia de nato Aloysio ante reditum suum ignoraverit, nullum consensum vere dare potuit.

In causa quidem Ultrajectensi de patrino per procuratorem in Hollandia, S. C. de Sacramentis benignum responsum dedit 24 iul. 1925 (A. A. S. XVIII, 43; Per. XV, 37). I. e. cum in Hollandia usus esset dandi ab astantibus procuratorem pro patrino absente, mandatum istud valere potuisse in huiusmodi adiunctis declaratum est. Verum in isto casu patrinus munus formaliter acceptaverat, et morem cognoscebat nominandi absenti procuratorem. Potuit igitur tacite mori isti annuere.

A. VERMEERCH S.J.

Casus moralis-canonicus solvendus die 12 martii 1931

I. Leander clericatum accepturus, sed satis gravis praescripti ritus, sivit ut Episcopus tonsurans solus diceret verba: „Dominus pars haereditatis meae et calceis mei.“ Postea, cum theologiae vacaret, advertit formam istam ab ipso pronuntiari debuisse. Inde non sine aliqua anxietate, adivit confessarium, qui ipsum iussit esse bono animo. Ut quid, fili mi, sollicitus sis de caeremonia, quae nullam validam ordinis susceptionem impedit?

Quod cum professori theologiae narraisset, is omnino praecepit ut tonsuram iterum reciperet. Sin aliter addidit, nunquam posses jurisdictionem ecclesiasticam obtinere.

Quid de utroque responso sentiendum est?...

SHOQNIJA E SH' JOZEFIT

per lterët e vorfen

RAPORTI I VJETIT 1930

<i>Të marruna</i>		<i>Shpenzime</i>	
Emzot Mjeda	Kr. 100	Damasko vjollcë m. 2.70	Kr. 91.80
Shkoder	» 272	» » » 5	» 90
Obot	» 45	Sherit të verdhë » 28	» 45.20
Trûsh	» 45	Masur	» 3.50
Sheldi	» 30	Saten per astar » 8	» 38
Bushat	» 50	Stofë per me goditë nji	
	Kr. 542	pjanetë	» 9
Kasha e vjetit 1929	» 1057.30	Pamuk per konopë (cin-	
	Kr. 1599.30	goli)	» 37
		Pelhurë linit m. 15	» 150
		Rreze per tovalje » 16	» 109
		Damasco per stolinë 3	» 78
		Kumash m. 2.45	» 43.50
		Faqell » 6	» 28
		Sherit arit » 3.30	» 10
			Kr. 733.00
DHANË LMOSHË			
1) Fam. të Barbullushit — 1 pjanetë vjollcë, 1 tovalje, 1 stolë.			
2) Katedrales së Shkodres — 6 amiti, 12 purifikatoj, 3 tovalje, 3 stola e 6 konopë (cingoli).			
3) Fam. të Trushit — 1 tovalje.			
4) Fam. të Rrjollit. — 1 tovalje e 1 stolë			
5) Z. D. Zef Pukës — 1 stolë kungimit			
6) Kishës së Rusit — 1 stolë, 1 borsë kungimi e 3 korporala.	Të himit	Kr. 1599.30	
7) Fam. t' Obotit — 2 konopejë.	Shpenzime	» 733	
8) Katedrales — 1 jstek per Sh' Prosperin, 1 konopeo, 20 copë peca duersh per elter.	Tepriçë	Kr. 866.30	

DREJTUER: Dr. Thom P. Luca, Mëshatër

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2018)

II. Claudius natus parentibus paganis et conversus ad fidem, cum esset boni ingenii et irreprehensibilis virtutis, post studia theologica feliciter superata se obtulit episcopo pro sacris ordinationibus. Is autem petiit ab ipso dispensationem ab impedimento can. 987,1.

Cum de ista difficultate antea numquam sermo factus esset, ordinatio debuit differri. — Num revera Claudius erat impeditus?...

III. Graccus, qui potius invitatus accedebat ad ordinem praesbiteratus suscipiendum, post manuum impositionem, sed ante traditionem instrumentorum, sua intentionem recipiendi sacerdotium revocavit. Quod cum post ordinationem, suo Ordinario significasset, is dubius haesit quid opportunius faceret;

Quodnam consilium ineundum erat?...

HISTORIJA E DJEÇEZEVE TË SHQYPNËS

(Vijim shif f. 78 N. N. IX-XII. 929)

9. FRANÇESKU. Vjeten 1388. Në ket vjetë, me 14 Majë, Urbani VI e emnoj per ipeshkev të Shkodrës e per arsye të vorfnis së Kishës e liroj s'pakut per ket herë « a praestatione sui communis servitii ».

10. HENRIKU. Rreth vjetës 1390. Kah marimi i shekullit të katërdhetë, sundoj per pak vjet djecezin e Shkodrës si tregojnë drrasat rromane (tabulae romanae) ku emni i t'Emzot Henrikut permeendet dy-tri herë.

11. ANDRUINI. Vjeten kund 1396. Kje doktor ligjet në zâ « egregius decretorum doctor ». Në vjeten 1398 gjindej në Venedik. Mâ giatë nuk dihet mi të.

12. KRISTOFORI. Vjeten 1401. Mi ket Prelat lexojmë në tabulet rromane, se me 10 të Korrikut 1401 « D. Christophorus electus in

Episcopum Scutarenssem in Slavonia (?) personaliter promisit Camerae et Collegio pro suo communi servitio triginta tres florenos et quinque servitia consueta », ex obl. Bonifacii IX. tom. 57 p. 19. — Pa u sosë ende kjo vjetë, a pse diq para kohet a por pse vullndetishtë hoq dorë prej djecezit, shofim në selin ipeshkëvnore të Shkodrës:

13. MELJORININ (1401). Duket se mas pak kohet kaloj ndë një seli tjetër masi per ndjeksin e tij lexohet se kje krijue ipeshkev i Shkodrës per translationem (antecessoris).

14. PROGANI. Vjeten 1402 kje shugurue ipeshkev e e sundoj Shkodren gadi per pes vjet rresht.

15. GJONI. Vjeten 1407. Emni i tij nder tabulet rromane permeendet deri ndë senden 1440. Sundimi i giatë qi gadi per katerdhetë vjet vijo nen ket ipeshkev na bân me kujtue se jo një por dy do të jën këndë ipeshkvit qi të kënd bårt të njajtin emen Gjon. Kuer në vjetë 1427 Gjoni ipeshkev s' dijmë per ç' arsye gjindej lerg kishës së vet, Papa Shëjt Martini V. emnoj per Administruer të Shkodrës Fr. Marinin Teldi Venedikas t' Urdhnit të Shë Dedës. Në Bullarium Dominicanum gjinden dy letra të Papës Martinit, njenen shkrue t' Emzot Marinit, të cillit i porositëte kishen e Shkodrës, e tjetren shkrue t' Emzot Gjoni vetë të cillit i bâte me dijtë per administratë të Kishës së tij lëshue t' Emzot Marinit. Në vjeten 1435 Gjoni ipeshkev gjindej në Firencë, e pes vjet mrapa ende ishte gjallë.

16. EMANUELI prej Kandijet. Vjeten 1451. Kje emue ipeshkev i Shkodrës prej Papës Nikollës V i cilli pak mrapa në 1452 i shenjoj ipeshkvís së Shkodrës mungaden dikuer në z. të Shen Sergjit e të Bakut, gadi lëshue prej Benediktinve, qi të kishte ipeshkvi me se me rrnuë gjallë e me nderë, si zyren e kishte, ne ato t' ardhuna të mungades sado qi Abata Komendatarë nuk manguone sakt deri në 1489, të cillve prandej do të ju derzote ndo pjesë e ardhunave. Madje deri në shekullin XVII shofim se Benedikt Ursin Ipeshkev i Lezhës e Administruer i Shkodrës, thotë edhe Abat i Shejtenve Sergj e Bak.

(Vijon)

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2018)